

ПРЕВЕНЦИЯ НА ИЗОСТАВЯНЕТО НА ДЕЦА ОТ РОМСКА ОБЩНОСТ

Сдружение "Съучастие"

Поредица „Хоризонтално общество“

Поредица „Хоризонтално общество”

**ПРЕВЕНЦИЯ НА ИЗОСТАВЯНЕТО
НА ДЕЦА ОТ РОМСКА ОБЩНОСТ**

СЪУЧАСТИЕ
ВАРНА
2012

Името на поредица „**Хоризонтално общество**” е заимствано от едноименната книга на Лоранс Фридман, който определя едно общество като „хоризонтално”, ако преди всичко е способно да осигури на хората свободата да се асоциират.

Това е поредица за съучастието на хората в процеса на трансформиране на вертикално изграденото ни общество в хоризонтално.

ПРЕВЕНЦИЯ НА ИЗОСТАВЯНЕТО НА ДЕЦА ОТ РОМСКА ОБЩНОСТ

© Автор: Илиян Ризов

Дизайн: Ивайло Георгиев

© Издател: Сдружение „Съучастие”

ISBN 978-954-9686-10-4

Въведение

Процесът на деинституционализация на грижите за деца в България ще бъде доведен до успешен край, ако заедно с извеждането на децата от институциите се предприемат усилия за предотвратяване на случаите на тяхното изоставяне. Очевидно е, че без системна работа, насочена към превенция на изоставянето, не може да се ограничи потока от деца към институциите. Въпреки това, тази сфера все още очаква развитие, иновации и добри практики.

Описание на проблема

Около 80% от настанените деца в институции на територията на община Варна са от ромски произход. В ромска общност съществува нагласата, че домовете за деца са места, където държавата по-добре се грижи за техните деца. Това убеждение е особено силно сред семействата с нисък социален статус, които трудно разбират, че основните потребности на децата не се свеждат единствено до тяхната прехрана и подслон. В много случаи съществуващите положителни нагласи към настаняването на деца в институции е определящ фактор, когато социално слабите семейства вземат решения за бъдещето на своите деца.

В отговор на необходимостта да се намалят случаите на изоставяне на деца и настаняването им в институции от четирите ромски махали на гр.Варна (с общо 20 000 жители)

ние предлагаме модел на превантивна работа със семейства, при които съществува риск от изоставяне на деца и настаняването им в институции.

Целевата група включва:

- жени, които сами отглеждат децата си;
- бременни жени и многодетни семейства, живеещи в социална изолация;
- семейства, в които вече има дете/деца, настанени в институция;
- семейства, в които има завърнало се дете/деца от институция;
- проституиращи жени;
- хронично болни родители;
- семейства с болни деца, изискващи специални грижи;
- семейства, работещи в чужбина;
- близки и роднини, при които са настанени деца;
- непълнолетни родители и млади хора с рисково сексуално поведение (с множество сексуални партньори и непрактикуващи безопасен секс; с асоциално поведение).

До този момент, по отношение на превенцията на изоставянето на деца от ромска общност, се разчита на работата на социалните работници от Отделите за закрила на детето. В представите на много хора от ромските махали социалните работници са служители, които идват при тях, заплашват ги, че ще им вземат децата, ако не ги отглеждат добре, и на практика не им оказват помощ. За хората, които

живеят в условията на гето, навлизането на външни лица често пъти се възприема като грубо вмешателство в тяхното лично пространство. Това предизвиква недоверието преди всичко на тези семейства, които се нуждаят най-много от помощ и увереност, за да продължат да отглеждат децата си.

Модел на работа

Моделът, който предлагаме, се изпълнява от екип, включващ ромски медиатори, и доброволци (представители на общността в ромските квартали), социални работници и психолози.

Моделът е изграден от следните компоненти:

(1) Провеждане на информационна кампания в ромските квартали за разясняване на негативните последици от изоставянето на децата в институции. Кампанията се осъществява от ромските медиатори и доброволци по метода „от врата на врата” чрез организиране на информационни срещи и с помощта на информационни материали.

(2) Обучение на доброволци за ранно идентифициране и консултиране на семейства в риск. Доброволците са ромски приемни родители и жени – лидери в общността, които живеят в ромските квартали и имат отношение към проблема.

(3) Ранно идентифициране на случаи, при които съществува риск за настаняване на деца в институции. Това е работа на терен, която се извършва от ромските

медиатори и доброволци. Събраната от тях информация се предоставя на останалата част от екипа (социални работници и психолози), след което се извършва оценка на случая.

Регулярната работа на терен в ромските квартали осигурява достъп до семейства, при които съществува риск за настаняване на деца в институции. Оценката на случаите се извършва според социални, здравни и психологически критерии от целия екип.

(4) Работа по случай със семейства, при които съществува риск за настаняване на деца в институции.

Ако в резултат на направена оценка на случай е установено, че семейството е в риск от изоставяне на дете, има желание да се справи с проблема, но няма достатъчно ресурси за това, екипът започва да работи с него.

Работата по случай включва посещения на екипа в семейството; социално, здравно и психологическо консултиране на родителите, близките и роднините на детето; при необходимост - работа с детето; оказване на материална подкрепа на семейството, посредничество пред институции, придружаване и др.

След като работата по случай приключи успешно, семейството остава под наблюдение на екипа, който перманентно следи за устойчивостта на постигнатите резултати.

Успоредно с посочените взаимосвързани дейности, моделът включва допълнително още два компонента, които

са предназначени за работа с млади хора - бъдещи и настоящи родители:

(5) Училище за млади родители. Неговото предназначение е младите родители да развият родителския си капацитет като подобрят качеството на грижите, полагани за своите деца и да придобият отговорно поведение, непозволяващо изоставянето на децата.

(6) Обучение на млади хора с рисков сексуално поведение по превенция на изоставянето на деца. Провежда се чрез допълнителни модули към съществуващите курсове за обучение по превенция на ХИВ/СПИН, предназначени за младежки лидери на групи с рисков сексуално поведение (реализирани по Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН” на Министерство на здравеопазването).

Естествен партньор в работата на екипа по превенция на изоставянето на деца е Отдел „Закрила на детето”. Съществуват случаи, при които Отделът насочва екипа за работа със семейства в риск, до които се достига трудно. Екипът, от своя страна, също подава информация до Отдела за идентифицирани нови случаи на семейства в риск, които се нуждаят от подкрепа, или от мярка за закрила на дете. Екипът по превенция на изоставянето на деца е търсен партньор от социалните работници на Отдел „Закрила на детето” - Варна, защото той е гъвкав, мобилен, с гарантиран достъп и до най-маргинализираните групи в ромските квартали. Освен това, доверието, което са спечелили

ромските медиатори в общността, гарантира в повечето случаи благоприятен изход за семействата, които са попаднали в риск от изоставяне на своите деца.

Подобен модел на работа, насочен пряко към превенция на изоставянето на деца от ромски семейства, живеещи в условията на гето, не е реализиран досега на територията на гр.Варна. Неговата иновативност се основа на комплексното използване на следните подходи:

- **информиране на общността** в ромските квартали-целта е създаване на негативни нагласи към случаите на изоставяне на деца;

- **медиаторство в ромска общност** – осъществявана от представители на общността, които осигуряват реален достъп за социална и психологическа интервенция на семейства в риск;

- **привличане на доброволци от общността** (ромски приемни родители и жени-лидери) за работа по превенция на изоставянето на деца;

- **работа по случай**, провеждана от екип, включващ представители на общността (двама ромски медиатора и четирима доброволци), един социален работник и един психолог;

- **обучение** на млади ромски родители за развитие родителския им капацитет и на млади хора с рисков сексуално поведение.

Сдружение „Съучастие”, с финансовата и информационна подкрепата на фондация „Лале” и фондация

„ОАК”, осъществи този модел на работа в продължение на две години (от 2010 до 2012) на територията на ромските квартали в община Варна: в „Максуда”, „Аспарухово”, „Вл. Варненчик” и с.Каменар.

Сфери на приложение

Моделът на работа е приложим и от други неправителствени организации, базирани в общности с висок риск от изоставяне на деца. Ако тези неправителствени организации са развили ресурс от медиатори в общността, които са в състояние да извършват широк кръг от превантивни дейности, те биха могли да приложат описания модел за превенция на изоставянето на деца. Сдружение „Съучастие” има готовност да подкрепи информационно и методически всяка възможност да се популяризира и прилага на други места този модел на превантивна работа в общността.

Ефективност и въздействие

В резултат от работата по превенция на изоставянето на деца, вече може да се наблюдава постепенна промяна на нагласите на хората от ромските квартали към изоставянето на децата и настаняването им в институции. За две години са идентифицирани 131 семейства, при които съществува риск за настаняване на деца в институции. На 82 семейства е оказана социална и психологическа подкрепа за предотвратяване на изоставянето на деца. Двадесет и девет

млади ромски родители са преминали през обучение за повишаване на своя родителски капацитет. Още 54 младежи с рисково сексуално поведение са обучавани за създаване на негативни нагласи по отношение на изоставянето на деца и настаняването им в институции.

Резултат от този проект е и развитият човешки ресурс в общността за работа върху промяна на поведението и нагласите на ромските семейства по отношението на настаняването на децата в институции.

Ефектите от реализираните дейности ще продължат да бъдат оценявани с помощта на количествени (брой предотвратени случаи на изоставяне на деца) и качествени критерии (информираност и отношение на целевата група по отношение на проблема). Външно независимо оценяване се провежда периодично от Отдел „Закрила на детето”, който проследява работата по случаите, в които съществува риск за изоставяне на деца.

Технология на успеха

Този модел на работа потвърждава принципа, че ефективната социална работа, насочена към превенция на изоставянето на деца, трябва да започва от работа в общността чрез представители на самата общност. Това са медиатори и доброволци, обучени и мотивирани да предоставят различни видове услуги на хора, които имат близки до техните социо-културни характеристики.

Успехът на този модел се дължи на ресурса от ромски медиатори (6 човека), който сдружение „Съучастие” развива от 8 години. Уменията им в сферата на здравното образование, превенция на ХИВ/СПИН и туберкулоза се оказват базови по отношение на способността им да реализират и други превантивни дейности, като например, превенция на изоставянето на деца.

Към наличието на ресурса от ромски медиатори трябва да се прибави и подкрепата на 13 ромски приемни семейства, които Сдружението е осигурило. Те са естествени съюзници в осъществяването на превенция на изоставянето на деца.

Успехът на модела се дължи и на това, че ромските медиатори не представляват отделна, пара-професионална категория работещи, а равностойна част от екипа, включващ още социални работници и психолог. Нещо повече, те са ядрото на този екип, защото по социо-културни характеристики и емоционална ангажираност стоят най-близко до целевата група.

Партньорството с Отдел „Закрила на детето” е безспорно постижение в работата по превенция на изоставянето. Екипът се превърна в ефективен инструмент на Отдел „Закрила на детето” и логично негово „продължение”.

Сравнителни предимства на модела

Предимствата на този модел за превенция на изоставянето на деца са очевидни, на първо място, заради

факта, че социалните работници от Отделите за закрила на детето не винаги са в състояние да работят системно и задълбочено със своите случаи, които често надхвърлят 100. От друга страна, доставчиците на услуги за деца обикновено не развиват услуги в общността и по правило не разчитат на развитието на ресурс от медиатори в общността.

Моделът за превенция на изоставянето на деца е ефективен и по отношение на решаването на проблема за деинституционализация на грижите за деца. Защото, извеждането на децата от институции е естествена последица от настаняването им в тях.

Ако доставчиците на услугата „приемна грижа” развиват паралелно с нея и услугата „превенция на изоставянето на деца”, те ще могат да предлагат цялостни и трайни решения на проблемите на децата, без да се налага да бъдат настанявани в институция. Съчетаването на тези две услуги дава възможност на доставчиците на услуги за деца да ускорят процеса на деинституционализация на грижите за деца.

Възможности за прилагане в бъдеще и надграждане

След приключването на проекта работата по превенция на изоставянето на деца може да бъде прекратена. Това, което е необходимо обаче, не се свежда само до намирането на източници на финансиране, които биха удължили срока на предоставяне на услугата.

Необходима е обща визия, че превенцията на изоставянето на деца е дейност, която трябва да бъде неизменна част от социалните услуги за деца, предоставяни във всяка община. Доставчиците на социални услуги за деца трябва да бъдат стимулирани да развиват услуги, базирани в общността. Иначе те бързо биха се превърнали в поредните институции, които не достигат до проблема, а стават част него.

Моделът на работа, който предлагаме, ще помогне на много общини да намалят броя на децата в институции и да създадат устойчивост в работата със семействата, които потенциално носят риска за изоставянето на деца.

Очакваме държавните институции, съвместно с неправителствения сектор, да предявят изисквания към осъществяването на дейности за превенция на изоставянето на деца (включително чрез разработване на стандарти) и да стимулират местните власти да поемат своята отговорност по отношение на осъществяването на превенция на изоставянето на деца.

Какво още научихме в процеса на работа?

- Социалната и психологическа работа със семейства, при които съществува риск да изоставят децата си, винаги предполага индивидуален подход към всяко едно семейство. Успешното разрешаване на всеки конкретен случай изисква разработване на план за действие, включващ комплекс от дейности, които системно да бъдат реализирани от различни

специалисти, притежаващи не само базови професионални умения, но и умения, специфични за работа със семейства, при които съществува риск от изоставяне на деца.

- Потвърждава се нашето разбиране, че успехът в работата със семейства от малцинствени етнически общности и маргинализирани групи зависи от това доколко в този процес са въвлечени обучени и редовно супервизирани представители на самите общности. В процеса на работа много случаи бяха доведени до успешен край благодарение преди всичко на медиаторите в ромска общност. Те не само улесняваха достъпа на специалистите до хора и групи с различни социо-културни характеристики и играеха ролята на посредници и преводачи, но същевременно бяха консултанти, обучаващи и подкрепящи семействата, с които се работи.

- Най-рискови са тези семействата, които вече са усвоили и възпроизвеждат родителски модели, водещи до изоставяне на деца. Наблюдава се повтаряемост на изоставянията в няколко поредни поколения на едно и също разширено семейство. Това е естествена последица от общия за няколко поколения начин на живот. Може да се говори за порочност, която се утвърждава с всяко ново поколение, на което му липсва жизнена перспектива. В работата с тези семейства трябва да се отчита и факта, че те са рискови не само по отношение на изоставянето на деца, но са и потенциални жертви на трафик на хора (включително на

бременни жени с цел продажба на бебета) и са уязвими по отношение на други видове рискови практики. Това налага необходимостта тази група семейства да бъде включена в програми, насочени към превенция на наркоманиите, трафика на хора, ХИВ, туберкулоза, Хепатит А, В и С и др.

- Анализът на работата показва, че с голяма част от идентифицираните семейства, при които съществува риск да изоставят децата си, не може да се започне работа своевременно, тъй като самите семейства не желаят това. Същевременно, не рядко те са съгласни да се срещат и разговарят с медиаторите и специалистите по различни поводи, свързани с предоставянето на социални услуги. Тези семейства не желаят да поемат ангажменти, свързани с повишаване на своя родителски капацитет, но при необходимост биха потърсили помощ. Работата с тази група семейства изисква постоянни контакти, наблюдение и готовност от страна на екипа да откликне на нуждите на семейството, което го е потърсило и да започне да работи с него с цел предотвратяване изоставянето на деца. Същевременно, съществува и друга група семейства, при които системната работа по превенция на изоставянето е приключила, но са налице различни основания контактите на медиаторите и социалните работници да продължат с тях. Тази група семейства също трябва да бъде наблюдавана, чрез посещения в домовете им, срещи с близки на семействата за перманентна оценка на ситуацията. И двете групи семейства трябва да бъдат наблюдавани, което от своя страна изисква

функционирането на постоянно действащи екипи по превенция на изоставянето на деца, включващи задължително медиатори в общността.

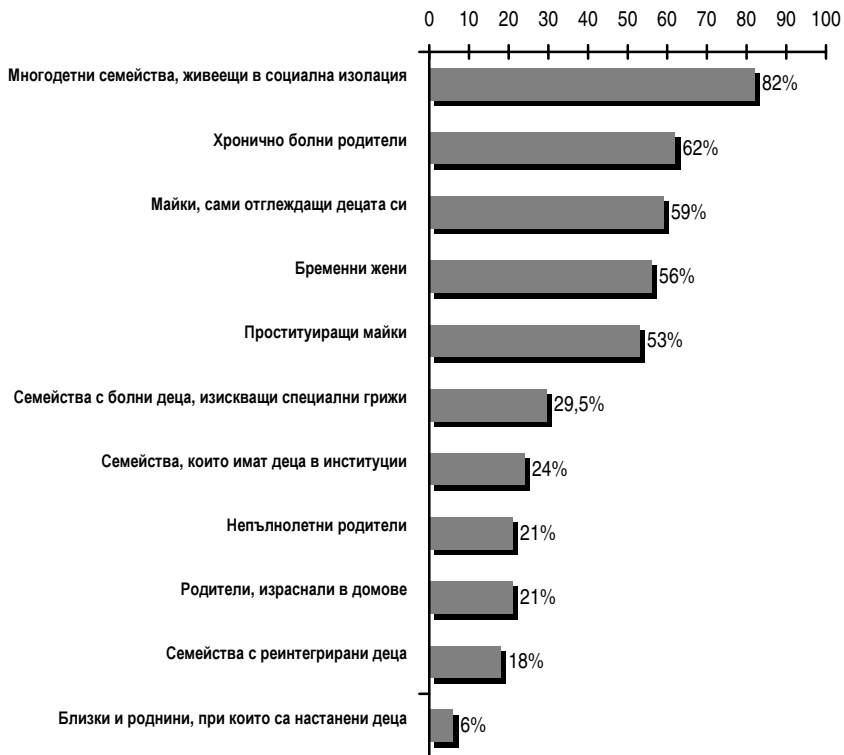
- Спешното животоспасяващо извеждане на деца и семейства от техните домове не винаги означава, че е наложително децата да бъдат разделяни от техните родители и близки. За съжаление обаче, възможните места за временно настаняване (ако изобщо има такива) не предлагат условия за цели семейства. Необходимо е да има места за временно настаняване на цели семейства.

- Необходимо е да се подобри координацията между различните организации и институции за работа по превенция на изоставянето на деца и да се изгради ефективен координационен механизъм за спешна работа по случаи, при които има риск от изоставяне на деца в институции.

- Необходимо е да се осъществяват дейности за първична превенция на изоставянето на деца сред юноши и млади хора. В много случаи тези дейности трябва да започват с момичета и момчета (12-13 годишни) чрез информиране и консултиране като част от работата на терен в ромските махали; провеждане на клубни дейности и образователни групи за развитие на социални и родителски умения.

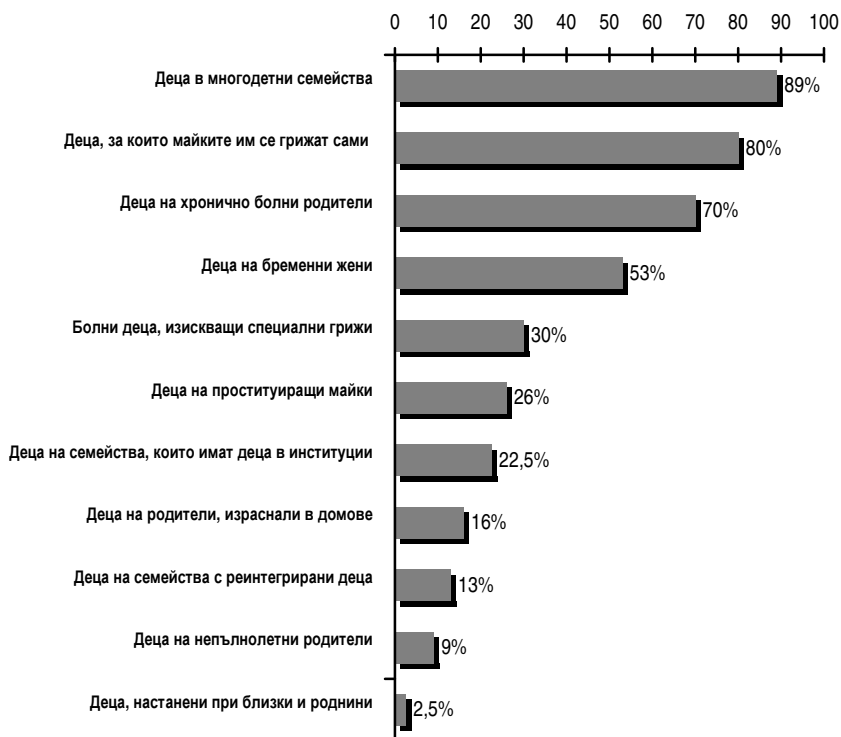
Статистически данни за семействата, на които е предоставена услугата: „работа по случай”

Разпределение на семействата, според факторите, обуславящи риск за изоставяне на дете:

Общата сума на посочените процентни съотношения надхвърля 100%, тъй като едни и същи семейства попадат в различни категории.

Разпределение на децата, с чиито семейства екипът е осъществил работа по случай:

Забележка: Общата сума на посочените процентни съотношения надхвърля 100%, тъй като едни и същи деца попадат в различни категории.

Примери от практиката за работа по случай¹

Случаят на Г.

Г. е на 43 години. Когато започнахме работата си нея, тя беше майка на 7 деца, 4 от които са от брака с първия ѝ съпруг. След раздялата с него тя му беше поверила грижите за децата и живееше на съпругески начала с А., от когото имаше 3 деца: Н. на 5г.; В. на 3г. и Е. на 2г. Детето Н. за известен период от време е пребивавало в ДМСГД, поради липса на условия и средства за отглеждането му.

До момента на срещата ни с Г. тя отглеждаше трите си деца от втория ѝ брак. Заради финансовите затруднения на семейството, Г. често споделяше, че може би ще изостави някое от своите деца в институция. Екипът консултираше перманентно родителите за негативните последици от изоставянето на децата в институции. Въпреки трудностите, които изпитваха, те разбираха какви биха били последиците за децата им от престоя им в институция. Заедно с предоставените консултации, екипът оказваше и материална подкрепа на семейството, за да може то да посрещне своите нужди от храна и облекло. След известно време Г. сподели, че е бременна и възнамерява да изостави бебето си веднага след раждането му.

След като бебето се роди, то бе настанено в ДМСГД, а екипът започна работа с родителите за тяхното мотивиране редовно да посещават Дома. В процеса на работа семейството получаваше уверение, че ще бъде подкрепяно, ако направи възможно завръщането на детето вкъщи.

Екипът периодично осъществяваше срещи в дома на семейството, за да се обсъждат възникнали трудности в процеса на отглеждане на децата. Най-често майката

¹ Случаите са представени от Ирина Антонова и Лейля Хасан - медиатори в ромска общност на сдружение "Съучастие".

отсъстваше от дома. Тя се грижеше за прехраната на децата като събираше различни отпадъци от контейнерите за боклук и ги предаваше в изкупвателните пунктове. Грижите за децата въпреки бяха поверени на бащата. След срещи и разговори с бащата стана ясно, че той не осъзнава потребностите на децата и не притежава нужните знания за обгрижването им. За екипът беше предизвикателство да успее да научи бащата да се грижи за децата. Семейството получаваше храна, дрехи, почистващи материали, памперси и лекарства. За доставянето на храните помагаше Католическата църква. С общи усилия домът на семейството придоби приличен вид. Семейството не получаваше социални помощи, тъй като децата нямаша личен лекар и нужните ваксинации.

След дълъг период на работа с родителите, бебето К. бе изписана от ДМСГД за отглеждане в семейна среда. Екипът правеше всичко възможно да осигури храна и памперси за К. като учеше родителите да полагат адекватни грижи за четирите деца и сами да разпределят семейния бюджет. Със семейството бяха обсъдени стъпките за записване на децата при личен лекар. След като този проблем беше решен, на децата им бяха поставени ваксини и започнаха редовно да посещават детска консултация. С родителите беше обсъдена възможността Н. и В. да посещават детска градина, а бащата да си потърси работа. Родителите обаче, не желаеха децата да посещават детска градина, защото свързваха това детско заведение с ДМСГД. Тъй като майката продължаваше да работи, бащата получаваше консултации за режима на хранене на малката К. От наблюденията и работа с майката стана ясно, че тя е загрижена за децата и прави всичко възможно те да не попадат в институция. Когато екипът посещаваше дома на семейството, ако майката си беше въпреки, децата изглеждаха чисти, домът беше топъл и децата имаха

храна. Бащата се чувстваше комфортно като не ходеше на работа и получаваше грижи от съпругата си. С него се работеше трудно, той не искаше да се захване с някаква работа и не желаше децата да посещават детска градина.

Един ден майката Г. беше задържана в РПУ за кражба на желязо. По бързата процедура бе осъдена да излежава присъда в затвор. Тъй като децата не са припознати от бащата, те бяха отнети с полицейска закрила и настанени в съответните институции.

Случаят не е приключил.

Случаят на Т.

Семейството на Т., нейният съпруг Р. и петте им деца, живееше в крайно лоши хигиенно-битови условия, в жилище, собственост на жилфонд. Съпрузите бяха безработни, доходите им се формираха от социални помощи. Лошите условия и липсата на средства за храна водеха до честото боледуване на семейството. Т. е боледувала от туберкулоза, но се е излекувала. Родителите отказваха да се съобразяват с препоръките на социалните работници от Отдел „Закрила на детето“ по отношение на грижите, които полагат за децата си.

Екипът многократно се опитваше да създаде контакт с родителите и да предизвика тяхното доверие. Децата изглеждаха много зле: ходилата им бяха като подметки на обувки, целите им тела бяха в обриви, имаха краста. За разлика от майката, бащата изглеждаше добре, с чисти дрехи. Той отказваше децата да бъдат настанени в детска градина, та макар и безплатно, уредено с директорката на местното детско заведение. След дълги опити да се установят отношения на доверие между екипа и семейството, се оказа, че това е невъзможно, до момента, в който бащата замина за Германия. Липсата на средства

и умения за адекватно родителство наложи системно наблюдение и посещение в дома на семейството за мотивиране на майката да предприеме конкретни стъпки за опазване здравето на децата и осигуряване на по-добри хигиенно-битови условия. Майката беше в лошо здравословно състояние. На семейството бяха предоставени храни, дрехи, лекарства за лечението на децата от краста. Беше показано на майката как да приложи лечението. Децата бяха записани при личен лекар и им бяха поставени нужните имунизации. На майката бе оказано съдействие да получава безплатни лекарства, които ѝ се полагаха, тъй като тя бе освидетелствана от ТЕЛК. Имайки предвид здравословното състояние на майката и това, че децата спяха на земята в студена стая, екипът многократно се свързваше с бащата, който по това време живееше в Германия, за съдействие да помогне на семейството си с пари за закупуване на храна и дърва. Той обещаваеше, че скоро ще се завърне в България, но не го направи. Екипът взе решение да потърси близки и роднини на децата, за да бъдат настанени при тях, поради лошите зимни условия през януари. Оказа се, че бабата, живееща на село, не желаше да се грижи за децата.

През януари 2011г., със съдействието на съседите, Т. и децата ѝ бяха изведени от техния дом. Семейството бе настанено временно в Евангелска църква. Там те бяха изкъпани, нахранени и облечени с топли дрехи. Оказа се, че няма място, където да бъде настанено цялото семейство за по-продължителен период. Всички услуги, които се предлагат изключват съвместното съжителство на деца и техните родители. За да не се разделят децата от майка им, екипът проведе среща с милосърдните сестри от Орден „Мисионерки на милосърдието“, които ги приютиха за зимния сезон. Дни наред екипът имаше възможност да наблюдава как майката полага грижи за децата си в приюта. Тя се справяше добре и децата имаха нейната

емоционална подкрепа. Майката не искаше да се разделя с тях и въпреки правилата на приюта, сестрите от Ордена направиха всичко възможно семейството да бъде заедно. Екипът и сестрите от Католическата църква бяха постоянно на разположение на майката, докато една вечер се влоши нейното здравословно състояние и тя бе приета в болница. В резултат на това, децата трябваше да бъдат настанени по спешност в дом за временно настаняване.

След изписването на Т. от болницата тя бе настанена отново в приюта на Католическата църква. Екипът осъществяваше ежеседмично разговори и среци с майката на децата. Майката желаше да ги отглежда, но към момента не разполагаше с условия и с подкрепата на бащата на децата и техните близки. По наше мнение, подобряването и стабилизирането на здравословното състояние на Т. би ѝ позволило след завръщане на децата при нея, тя да се справя по-адекватно с грижите за тях под наблюдението и с подкрепата на екипа.

Поради изтичане срока на пребиваване на децата в дома за временно настаняване, Отдел „Закрила на детето” насочи децата към ДДЛРГ, намиращо се извън града. Здравословното състояние на майката се влоши. Тя почти не излизаше от болница. Стана ясно от лекуващия лекар, че преди една година Т., в опит за самоубийство, е изпила голямо количество белина и белият ѝ дроб почти не функционира, което създава реална опасност за нейния живот.

Екипът направи опит децата да бъдат настанени при тяхна леля от страна на майката, но лелята се страхуваше от завръщането на бащата, тъй като той е агресивен. Екипът посещаваше майката и децата за психологическа подкрепа, тъй като си нямаха никого. С времето постепенно се изграждаше емоционална връзка помежду ни. През януари 2012г. майката Т. почина в болница. Екипът

съобщил това на социалните работници и се срещнал с децата, които продължават да бъдат в ДДЛРГ.

Случаят не е приключил.

Случаят на Т.

Случаят бе подаден от Отдел „Закрила на детето“. Две деца на възраст 2 и 4 години, живееха с баба си по бащина линия. Майка им бе починала, а болният им бащата не можеше да работи, за да ги изхранва. Бабата ги обгрижваше, но тъй като и тя беше в тежко финансово състояние, искаше да ги остави в Дом.

След посещение на екипа се оказало, че семейството има условия за отглеждане на децата в семейна среда и трябва да се работи в насока за тяхното оставяне при близки и роднини.

Стъпките, които се извършиха по този случай бяха:

- *Консултиране на бабата и бащата за негативните последици от настаняването на децата в институция;*
 - *Консултиране за възможностите семейството да получава финансиране, което ще подобри неговото състояние и ще подобри възможностите му за отглеждане на децата в семейна среда;*
 - *Оказване на съдействие за получаване на еднократна помощ за децата;*
 - *Оказване на съдействие за подготовка на необходимите документи за получаване на наследствени пенсии за децата от починалата им майка;*
 - *Насочване и придружаване за консултиране с личния лекар на децата, за да бъдат направени имунизациите им от задължителния имунизационен календар;*
-

-
- *Съдействие за настаняване на децата в детска градина; съдействие при подготвяне на необходимите изследвания за постъпване в детска градина; предоставяне на дрехи и обувки за децата, необходими за посещенията им в детската градина;*
 - *Оказване на съдействие за подготовка на необходимите на бащата документи от прегледи и изследвания за явяване пред ТЕЛК.*

Случаят в момента е под наблюдение като се правят периодични посещения и консултации.

Случаят не е приключил.

Случаят на С.

По-време на работата на терен екипът се запозна със С., която е майка на две деца (момиче и момче), чиито съпруг е в затвора.

С. е израснала в дом. Заради трудностите, които изпитваше в материално отношение, тя обмисляше да остави временно децата си в дом. Момиченцето предстоеше да постъпи в първи клас, а братчето му беше в трети клас. Подготвихме необходимата молба за получаване на еднократна помощ. Децата бяха записани при личен лекар, за да им се поставят нужните имунизации. Съдействахме на семейството за намиране на квартира и за осигуряване на нужните им вещи за домакинство. Изградихме доверие помежду си и С. взе решение да не изоставя децата си в дом.

След 6 месеца работа със семейството децата започнаха редовно да посещават училище, майката получаваше детските надбавки и помощите, които ѝ се полагат. По време на срещите ни, освен че бе предоставяна храна и дрехи за децата, С. получаваше подкрепа и беше спокойна, че има с кого да продължи отглеждането на

децата си. Майката изпитваше вина, че е искала да изостави децата си в дом. Полагаше усилия да се грижи за децата си. Докато те са на училище, тя събираше хартия, за да подпомогне семейния бюджет. Бащата предстоеше да излезе от затвора и екипът беше притеснен, тъй като се знаеше, че той е венозно - употребяващ наркоман.

След като бащата се завърна, работата на екипа продължи и с него – беше консултиран как да използва чисти игли и спринцовки и да се предпазва от предаване на полово предавани инфекции (ХИВ, Хепатит В и С, сифилис и др.). След два месеца свобода, съпругът на С. беше осъден на една година лишаване от свобода и отново постъпи в затвора.

Екипът продължаваше да проследява дали за децата се полагат нужните грижи и дали те посещават редовно училище. Домът на С. винаги изглеждаше чист и подреден. След известно време се оказа, че С. е бременна. Екипът започна работа с нея в насока след раждането на детето то да остане в семейството. Стефка беше придружавана до женска консултация за проследяване на бременността. През времето на нейната бременност екипът осигури на бебето детска кошара, количка и дрехи. Можеше да се разчита на съседка, че С. като постъпи в АГ ще има кой да се грижи за децата ѝ. През януари 2012г. се роди здраво момиченце. На майката ѝ бяха изписани лекарства, които екипът осигури.

Работата продължава в насока консултиране и мотивиране за отглеждането и на трите деца в семейна среда. Следваща задача е, след консултиране на С. с АГ-специалист, да ѝ се постави стирала.

Случаят не е приключил.

За повече информация:

Илиян Ризов, председател на сдружение „Съучастие“;
д-р по педагогика, преподавател в Департамент за
повишаване квалификацията на учителите – Варна
тел. 0897 900 950; 052 731 774; e-mail: ilriz@yahoo.com

**ПРЕВЕНЦИЯ НА ИЗОСТАВЯНЕТО
НА ДЕЦА ОТ РОМСКА ОБЩНОСТ**

© Автор: Илиян Ризов

Отговорен редактор на поредица „Хоризонтално общество“:

Илиян Ризов

Рецензенти: проф. д-р Иван Иванов, доц. д-р Янка Тоцева

Дизайн: Ивайло Георгиев

© Издател: Сдружение „Съучастие“

ISBN 978-954-9686-10-4

Проект „Превенция на изоставянето на деца от ромска общност“ (2010-2012г.) на сдружение „Съучастие“ се финансира от фондация „Лале“ и фондация „ОАК“

Фондация Лале

OAK
FOUNDATION